

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Victor Boico,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, împotriva sentinței Judecătorei Drochia din 15 ianuarie 2021 și deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 03 martie 2021, declarate de avocata Lucia Rusu și de inculpatul

Dorofei Nicolai XXXXXX.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 04.07.2020 – 15.01.2021,
instanța de apel: 04.02.2021 – 03.03.2021,
instanța de recurs: 19.04.2021 – 19.05.2021.

Asupra recursurilor menționate, Colegiul Penal,

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Drochia din 15 ianuarie 2021, Dorofei Nicolai a fost condamnat în baza art. 145 alin. (1) Cod penal la 12 ani închisoare

În temeiul art. 84 alin. (4) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, inclusiv conform sentinței Judecătorei Drochia din 03.07.2020, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 13 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis, începând din 15.01.2021, cu includerea perioadei arestării preventive de la 30.04.2020 până la 22.10.2020.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul succesoriului părții vătămate, Strateiciuc L., prejudiciul material în sumă de 16.544 lei și moral în mărime de 90.000 lei.

De la inculpat s-au încasat în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 18.626 lei.

2. Instanța de fond a constatat că la 30 aprilie 2020, în jurul orelor 16.25, inculpatul Dorofei N., aflându-se pe XXXXXX XX, XXXXXX, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în cadrul unei certe cu Craev A., dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora urmări, intenționat, din motiv de răzbunare, având asupra sa un cuțit, pe care l-a luat de acasă, cu scopul de a-l omorî pe ultimul, i-a aplicat cu acest cuțit lui Craev A. 3 lovituri în regiunea abdomenului. În urma acestor acțiuni, Craev A. a decedat pe loc.

Conform raportului de expertiză judiciară nr. 202027C0048 din 28.05.2020, moartea lui Craev A. a survenit în rezultatul șocului posthemoragic și posttraumatic, ca rezultat al traumatismului suportat. La ultimul s-a depistat: plăgi tăiate înțepate de cuțit, penetrante în cavitatea abdominală cu lezarea omentului intestinului subțire și lezarea splinei, pancreasului, stomacului, hemoragie intraabdominală, plagă tăiată de cuțit pe partea palmară a mâinii stângi la baza primului deget. Decesul are legătură directă cu traumatismul suportat.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut vina, care este dovedită și prin probele administrate și i-a încadrat acțiunile în baza art. 145 alin. (1) Cod penal, ca omorul intenționat al unei persoane.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 61, 75-88 Cod penal, că inculpatul a comis o infracțiune deosebit de gravă, care se pedepsește cu închisoare de la 10 la 15 ani, se căiește sincer de cele săvârșite, că nu au fost stabilite circumstanțe agravante, cea atenuantă fiind recunoașterea vinovăției, că a mai fost sancționat contravențional și penal, antecedentele fiind stinse, se caracterizează negativ, nu este angajat în câmpul muncii, concluzionând că reeducarea și corectarea lui este posibilă doar prin izolare de societate.

De asemenea, instanța a statuat că, succesorul părții vătămate, Strateiciuc L., a solicitat încasarea din contul inculpatului a prejudiciului material în sumă de 16.544 lei și moral în mărime de 200.000 lei.

Conform art. 2037 alin. (1) Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echilibrată părții vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerație circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Reieșind din gravitatea și caracterul suferințelor psihice pe care le-a suportat succesorul părții vătămate în urma acțiunilor infracționale ale inculpatului, precum și din gravitatea infracțiunii comise de către acesta, rolul lui în determinarea decesului persoanei și în conformitate cu principiului echității, urmează a încasa din contul lui în beneficiul succesului părții vătămate, prejudiciul moral în mărime de 90.000 lei.

3. Succesorul părții vătămate, Strateiciuc Liudmila, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat la 15 ani închisoare, cu încasarea prejudiciul moral în mărime de 200.000 lei.

Apelanta a indicat că partea vătămată este nepotul ei, pe care l-a crescut de mic copil și până la momentul decesului a fost în vizorul ei. Este unicul copil al surorii sale și decesul acestuia la vârsta la care abia a început a trăi, i-a cauzat suferințe fizice și psihice, ce persistă până la moment.

Sentința instanței de fond este neîntemeiată, iar pedeapsa aplicată pentru astfel de infracțiune este prea blândă.

3.1. A declarat apel și avocatul Vitalie Vangheli, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită, în temeiul art. 145 alin. (1), 84 Cod penal, pedeapsa de 10 ani și 6 luni închisoare.

Apelantul a invocat că pedeapsa aplicată inculpatului este prea aspră, iar instanța de fond nu a ținut cont de faptul că acesta a colaborat activ cu organul de urmărire penală în scopul descoperii infracțiunii comise, în instanța de judecată a recunoscut integral vina și s-a căit sincer de cele săvârșite, este de acord să achite prejudiciul cauzat și nu au fost stabilite circumstanțe agravante. Mai mult, a solicitat examinarea cauzei în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, însă cererea nu a fost acceptată de instanța de fond.

Or, în cazul în care art. 145 alin. (1) Cod penal prevede pedeapsa cu închisoare de la 10 la 15 ani, instanța urma să-i aplice inculpatului pedeapsa minimă – 10 ani închisoare, iar potrivit art. 84 alin. (4) Cod penal, să-i stabilească pedeapsa cu 10 ani și 6 luni închisoare.

4. Potrivit deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 03 martie 2021, apelul avocatului a fost respins ca nefondat, admis apelul succesorul părții vătămate, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

De la Dorofei Nicolai s-a încasat în beneficiul succesorului părții vătămate, Strateiciuc Liudmila, prejudiciul moral în mărime de 150.000 lei.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a statuat ca fiind irelevante argumentele apărării privind caracterul neîntemeiat al refuzului instanței de fond de a judeca cauza în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, deoarece, după formularea cererii în acest sens, în ședința de judecată preliminară, la audierea pe marginea acuzațiilor aduse, inculpatul nu a recunoscut întregul volum al învinuirii formulate, ce a determinat respingerea cererii, cu continuarea examinării în fond a cauzei, neobiectată de părți și reflectată în procesul-verbal al ședinței de judecată. Următoarea cerere de examinare a cauzei în procedură simplificată a fost depusă în cadrul cercetării judecătorești, fiind depășită etapa procesuală de formulare prevăzută la art. 364¹ alin. (1) Cod de procedură penală.

Astfel, inculpatul a recunoscut fapta și urmările survenite, pledând doar pentru atenuarea pedepsei, neobiectând asupra probelor administrate, cărora instanța de fond le-a acordat o apreciere obiectivă din punct de vedere al pertinentei, utilității, veridicității, concludenței și coroborării reciproce.

Totodată, la stabilirea pedepsei, instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal, ce determină scopul și criteriile generale de individualizare, reținând rolul preventiv serios pentru corectarea faptuitorului și restabilirea echității sociale, stabilindu-i inculpatului o pedeapsă proporțională faptelor comise, pericolului social sporit și urmărilor ireversibile survenite.

De asemenea, prima instanță a ținut cont și de rezonanța sporită a infracțiunii comise, care este una deosebit de gravă și a atentat la valoarea supremă – viața umană, precum și de faptul că inculpatul nu este la prima abatere de la legea penală, anterior fiind condamnat, inclusiv fiind sancționat contravențional, ce determină efectul preventiv serios al pedepsei închisorii stabilite, constituind o garanție de restabilire a echității sociale și o asigurare că drepturile și libertățile consfințite în Constituție și alte legi sunt apărate, violarea lor fiind contracarată și pedepsită.

Or, corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă numai cu izolarea lui de societate, pedeapsa închisorii urmând să contribuie efectiv la conștientizarea de către el a faptei comise cu prevenirea ei pe viitor, iar o pedeapsă neechitabilă pericolului social și gravității faptelor săvârșite nu va duce la corectarea vinovatului și va determina neîncrederea societății și a persoanei în funcționarea legii. Totodată, ca măsură de constrângere, pedeapsa are, pe lângă scopul represiv, o finalitate de exemplaritate în ce privește comportamentul făptuitorului.

Prin urmare, este neîntemeiată solicitarea apărării privind atenuarea pedepsei și cea a succesului părții vătămate de agravare a pedepsei, în apelurile declarate lipsind motive serioase de modificare a ei.

Pe lângă aceasta, conform art. 2036 alin. (1), (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc, iar potrivit art. 2037 alin. (1) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului și de măsura în care această compensație poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Deci, cuantumul despăgubirilor morale urmează a fi evaluat în raport cu suferințele de ordin moral și psihologic suportate de succesul părții vătămate în legătură cu decesul nepotului său, ce s-a aflat în grija ei, provocându-i suferințe enorme irecuperabile, împrejurări ce impun încasarea de la inculpat a prejudiciului moral în mărime de 150.000 lei, în vederea satisfacției morale ca rezultat al suferințelor suportate, suma fiind apreciată în deplină concordanță cu principiul răspunderii civile delictuale care impune reparația integrală, reală și efectivă a daunelor morale, cu luarea în considerare a urmărilor faptei, a naturii și duratei acestora.

5. Avocata Lucia Rusu a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii în partea respingerii apelului apărării și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă de 10 ani și 6 luni închisoare.

Recurenta a invocat că la examinarea cauzei în instanța de apel, era posibilă aplicarea unei pedepse mai blânde inculpatului, or, acesta a recunoscut vina, s-a căit sincer, dorește să repare prejudiciul cauzat, împrejurări ce au fost ignorate de instanțele de fond și de apel.

La stabilirea pedepsei, instanța trebuie să țină cont de scopul legii penale, care urmărește restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de

influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale acestuia.

Însă, la determinarea pedepsei aplicate inculpatului, instanțele de fond și de apel nu au ținut cont de toate circumstanțele cauzei capabile să individualizeze, să identifice în mod corespunzător mărimea pedepsei, și anume, recunoașterea vinei și căința sinceră.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427-430 Cod de procedură penală.

5.1. A declarat recurs ordinar și inculpatul, în care solicită casarea hotărârilor adoptate și aplicarea în privința lui a prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală.

Recurentul a indicat că a recunoscut vina, iar avocatul a solicitat examinarea cauzei în procedura prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală, însă instanțele de fond și de apel nu au considerat necesară aplicarea acestor prevederi.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare nominalizate pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul Penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

În primul rând, conform art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens.

Însă, în recursurile respective, în pofida prevederilor enunțate, nu este indicat niciun temei din cele nominalizate în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, fiind omisă totalmente specificarea unor concrete erori de drept și argumentarea ilegalității deciziei contestate în acest sens (*pct. 5., 5.1. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă că recursurile nu întrunesc condițiile de conținut, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursurile ordinare ale apărării cu circumstanțe în fapt și în drept, care le-ar justifica, și să se expună, apoi, asupra unor temeiuri neargumentate legal de recurenți.

Ori, potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Totodată, potrivit art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta nu îndeplinește cerințele de conținut.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursurile ordinare, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5., 5.1. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor atacate, inclusiv cele reproduse în *pct. 2., 4.* din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel, legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, ținând corect cont de prevederile art. 7, 61, 75, 84 alin. (4) Cod penal, conform căror la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Conform prevederilor art. 84 alin. (1)–(3) se stabilește pedeapsa și în cazul în care, după pronunțarea sentinței, se constată că persoana condamnată este vinovată și de comiterea unei alte infracțiuni săvârșite înainte de pronunțarea sentinței în prima cauză.

Astfel, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale, corespunde principiului proporționalității și scopului de restabilire a echității sociale, corectare a acestuia precum și prevenirii de săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane (*pct. 2., 4. din decizie*).

Pe lângă aceasta, recursurile declarate, potrivit argumentelor invocate și reproduse în *pct. 5., 5.1.* din prezenta decizie, sunt întemeiate doar pe critica modului în care instanțele au apreciat probele și circumstanțele cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatului.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 101 alin. (2) și (3), 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în latura pedepsei penale în alt sens decât cel pe care îl propune avocatul și inculpatul este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursurile nominalizate au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. – 5.1. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor

pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

În același timp, solicitarea recurentului privind: „*aplicarea în privința lui a prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală*”, este una absolut neîntemeiată (*pct. 1.-5.1. din decizie*), ori, art. 364¹ alin. (1) Cod de procedură penală prevede că până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate declara, personal prin înscris autentic, că recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Potrivit jurisprudenței naționale, declarația făcută într-un înscris autentic poate fi realizată doar în fața primei instanțe și până la începerea cercetării judecătorești. Legea instituie astfel un termen de decădere, a cărui nerespectare e sancționată cu respingerea, ca tardivă, a cererii de judecare a cauzei în procedura simplificată. (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 13 din 16.12.2013, „Cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ CPP de către instanțele judecătorești”, pct. 7.*).

Prin urmare, la etapa examinării recursului ordinar, inculpatul nu mai poate solicita examinarea cauzei în procedură simplificată.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurenți, că hotărârile atacate cuprind motivele pe care se întemeiază soluția, că s-au aplicat inculpatului pedepse individualizate conform prevederilor legale, și că recursurile ordinare sunt vădit neîntemeiate.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce sunt vădit neîntemeiate, recursurile de pe rol urmează a fi declarate inadmisibile.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e:

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de avocata Lucia Rusu și de inculpatul Dorofei Nicolai XXXXXX, împotriva sentinței Judecătoriei Drochia din 15 ianuarie 2021 și deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 03 martie 2021, pe motiv că sunt vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 11 iunie 2021.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Victor Boico